

**Advies aan de Kamercommissie Justitie in verband met het
Wetsontwerp van 13 10 2017 tot hervorming van de gerechtelijke kantons e.a.
(DOC 54 2695/001)**

Verzoek tot schriftelijk advies.

Ontvangen van de voorzitter van de commissie voor de Justitie van de Kamer van volksvertegenwoordigers bij mail van 26 10 2017.

De geboden termijn laat slechts een beperkt aantal bedenkingen toe. De auteur houdt er echter aan deze ook te formuleren buiten het strikt territoriaal aspect van de voorgestelde hervorming om. De kantonale structuur en de bijhorende territoriale organisatie is slechts één kwantitatief aspect van de kwaliteit van de 'nabijheidsjustitie'.

Het vertrouwen van de burger daarin kan niet herwonnen worden door louter 'kilometrische' en kwantitatieve elementen. Een betere toegankelijkheid van justitie op dit basisechelon is een kwestie van veel andere, hierna besproken factoren.

VOORAF

Vocabulaire opmerking over 'werklast'.

Op de 27 pagina's van de algemene toelichting wordt het woord 'werklast' 19 maal teruggevonden.

Deze traditionele term is zuiver taalkundig en ook juridisch op zich correct.

Twee argumenten pleiten er echter voor het betere woord 'werkdruk' te kiezen.

In de context van de voorgestelde hervorming is de term technisch niet passend, nu er van de al vele jaren aangekondigde 'werklastmeting' bij de vredegerechten blijkbaar nog steeds geen sprake is.

De term 'werklast' blijkt hier dan ook een eerder vaag begrip dat ingevuld wordt aan de hand van diverse, in het wetsontwerp voorgestelde criteria.

Dit komt neer op een peiling van 'werkdruk'.

De term 'werklast' heeft ook het vocabulair nadeel van een lastige, en dus negatieve connotatie. Wat 'lastig' is, doen we meestal niet graag. Nochtans behoort de taak van magistraten tot de meest essentiële en de meest nobele opdrachten binnen een samenleving. Het rechtspreken maakt de rechter zelf meer tot mens.

Bezield rechterschap is een bovenop een intellectuele, ook een maatschappelijke inzet en hoort niet als een 'last' beschreven te worden.

Het zijn overigens niet altijd overbezette magistraten die zich voor 'overbelast' nemen. Sommige magistraten functioneren niet en zullen dat ook nooit doen. Dat is deels ook een structurele fout, maar dan een fout binnen het kader van de rekrutering en bijgevolg een ander, maar noodzakelijkerwijs verwant onderwerp.

Dat belet niet dat ook dynamisch enthousiasme op menselijke en structurele limieten kan botsen, zodat 'werkdruk' permanent gemonitord moet worden.

Mag ik er ondertussen voor pleiten de negatieve term ‘werklast’ (en werklastmeting) op termijn systematisch te vervangen door de neutralere term ‘werkdruk’ (en werkdrukmeting).

Over ‘werkdruk’.

Een billijke organisatie van de werkverdeling (dus niet van de ‘werklast’) is één van de elementen die de kwaliteit van de werkomgeving van alle betrokken personeel (dus niet alleen rechters, maar ook griffiers) bepalen. Het is ook niet meer dan rechtvaardig ook dat overheids personeel dat gelijk betaald wordt, ook zo veel als mogelijk een gelijke of gelijkaardige hoeveelheid werk verzet.

Anno 1986 liet ik al optekenen dat bepaalde benoeringen in de magistratuur *“nagestreefd worden als een voortijdig emeritaat”*¹.

Louter als illustratief ‘fait divers’: anno 1987 heb ik geweigerd kandidaat – vrederechter te zijn voor het minuscule kanton Wervik. Even zo heb ik aan mijn 60ste bewust de kans voorbij laten gaan om in datzelfde kanton via een herbenoeming nog een 10-tal jaren te slijten die qua comfort de rust van een echte pensioentijd met vlag en wimpel zouden doorstaan².

Volgens de huidige korpschefs worden de vrederechters nu nog *“achtervolgd door wilde verhalen uit het verleden als koninkrijkes en baronieën (...) als grootste leveranciers van golfspelers. Het verleden is verleden. Indien er ooit sprake is geweest van vredegerechten of politierechtbanken waar de werklast minder hoog was dan in andere vredegerechten of andere rechtbanken, dan is dit een eindig verhaal”*³.

Het verleden waarin ook de jacht- en visvangst en serviceclubs een stevige agendabezetting van sommige magistraten betrof, is nochtans niet voorbij, niettegenstaande de theoretisch ingevoerde horizontale mobiliteit.

Het is verwonderlijk dat wie voor een billijke spreiding van het werk pleit, ook binnen de magistratuur weggezet wordt als oncollegiale criticaster. Toen vrederechter Freddy Evers in zijn afscheidsinterview in De Juristenkrant⁴ onder meer van ‘zelfgenoegzaamheid’ bij zijn collega’s gewaagde leverde hem dat in de volgende editie een striemend antwoord op van huidig korpschef Joëlle Colaes op⁵. Gelijkaardige afwijzingen vielen mij te beurt toen ik bij mijn afscheid van de magistratuur gewaagde van extreme verschillen in werkdruk en de uiteraard

---

¹ Mijn eerste interview ooit in Knack, 05 05 1986 toen nog als advocaat, onder de titel ‘Het verdriet van de schildpad’

² Destijds bevestigd in interview ‘Werk vrederechters is ongelijk verdeeld’, De Standaard 21 05 2012

³ Joëlle Colaes, Korpschef vrede- en politierechters arrondissement Antwerpen in ‘Vrederechten en politierechtbank : kloppend hart van justitie aan de longmachine wegens zuurstoftekort’, T. Vred. 2016, 2231- 232

⁴ ‘De magistratuur is te zelfgenoegzaam’, De Juristenkrant 30 09 2009. Freddy Evers, toen voorzitter van de progressieve denktank ‘Magistratuur & Maatschappij’ pleitte voor een minister van Justitie “met een slecht karakter: er moet ’s een zware voet tegen het systeem gezet worden”.

⁵ Zie daarover J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 112

onvergeeflijke term ‘kabouterkantons’ in de mond nam⁶. De repliek beriep zich – blijkbaar vooral voor de kabouterkantons – p ingewikkelde dossiers en “*werk dat niet gezien wordt maar wel bestaat*”⁷.

Het is echter ook opvallend dat sommige vrederechters een zekere overdruk aan werk verkiezen – voor zover ze die al niet zelf al dan niet kunstmatig creëren - boven de pottenkijker van een ‘ambulante’ collega. Freddy Evers pleitte net daarom voor ‘visitaties’ door collega’s, naar het uitwisselingsmodel dat ook bv. voor universiteiten bestaat.

Ondertussen riep rechter Jelle Flo in een opgemerkte rede voor het Vlaams Pleitgenootschap wél op tot authentieke collegialiteit: “*het zou van bijzonder weinig rechtvaardigheid, laat staan collegialiteit getuigen geen verandering aan te brengen in de situatie waarbij de ene rechter per week twintig uren werkt en de andere zestig uren*”⁸.

Deze slechts evident schijnende regel van collegiale rechtvaardigheid is er ook een van efficiëntie voor dit essentieel onderdeel van het staatsapparaat.

Al anno 1995 schreef Bruno Schoenaerts dat in de Belgische magistratuur “*het partimestatuut niet moet uitgevonden worden, het bestaat al*”⁹.

Correct geïnterpreteerde cijfers, zoals gepubliceerd door professor Benoit Allemeersch¹⁰ illustreren dat de zuivere werkingskosten van de Belgische justitie per hoofd van de bevolking niet achterop lopen bij vergelijkbare buurlanden¹¹.

De vraag is dus in werkelijkheid over hoeveel voltijdse magistraten justitie beschikt¹².

Bijzonder op het niveau van de vredegerichten is dat een zeer concreet onderzoek waard.

Daarenboven laat de zo goed als autocratische invulling van het ambt van vrederechter nog steeds toe dezelfde werkdruk te beantwoorden met een volledig verschillend beleid van kanton tot kanton, en van titularis tot (opvolgende) titularis.

ALGEMEEN DEEL

Het regeerakkoord en de beleidsverklaring justitie: een terugblik.

---

⁶ Artikel ‘Werk vrederechters is ongelijk verdeeld’, De Standaard 21 05 2012. Zie ook opinie J.Nolf in De Morgen 23 12 2015 “*Er zijn vredegerichten waar het personeel de vrederechter op maandagavond goed week-end wenst*”.

⁷ Repliek van de hand van de toenmalige vrederechter van het kanton Zomergem, mede-ondertekend door een aantal vrederechters die ondertussen korpchef werden. DE GREVE, K., “Het verraad van de voorstelling (René Magritte)” De Juristenkrant 07 11 2012 p. 12.

⁸ Jelle Flo, Openingsrede Vlaams Pleitgenootschap 2015-16, geciteerd in J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 127-128.

⁹ Bruno Schoenaerts, De Belgische justitie : een kafkaïaanse nachtmerrie. Analyse en remedie. Geciteerd in J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 112.

¹⁰ R.W. 31 01 2015, Geciteerd in J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 113

¹¹ zie ook de grafiek nr 1 in fine

¹² Over dat onderwerp, zie J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 125-126

Het regeerakkoord.

Het regeerakkoord van 10 10 2014 bevestigde de verderzetting van de hervorming van het gerechtelijk landschap, opgestart tijdens de vorige legislatuur met 'garanties voor toegankelijkheid en nabijheid'.

Het proefproject van de eenheidsrechtbanken (p. 108) includeerde de vredegerichten niet. Wel zou "*nagegaan worden of het opportuun is om de kaart van de gerechtelijke kantons te hertekenen, met respect voor de nabijheid van justitie voor de burger*"(p. 110).

Het regeerakkoord kondigde een 'rationalisatie van het gebouwenpark' aan nu dit 'verouderd' was en 'het werk van de magistraten en het goede onthaal van de burgers verhindert' (p. 112). Een 'masterplan voor renovatie' werd in het vooruitzicht gesteld.

Tegelijk erkende het regeerakkoord dat "*in justitie de sociale dimensie cruciaal*" is, daarbij verwijzend naar de tweedelijnsbijstand.

De regering kondigde ook de invoering van een statuut voor magistraten aan (p. 112) en een modernisering van het statuut van griffiers (p. 113).

Dezelfde tekst bekritiseerde de "*overconsumptie en een quasi-automatische keuze voor een rechtsgang die de legitimiteit van het ganse rechtssysteem op de helling zetten*". Het pleitte voor "*procedures waarbij een minnelijke schikking werd gezocht en de inzet van het gerecht werd vermeden*".

Het justitieplan.

Het justitieplan van minister Koen Geens kondigde het ondertussen ingevoerde 'betalingsbevel' voor professionelen aan. Op enkele jaren tijd verhuisde op die manier het hele contentieux van kleinere invorderingen tussen handelaars eerst van de vrederechter naar de rechtbank van koophandel en vervolgens naar de 'centrale autoriteit'.

Het commercieel contentieux weg van bij de vrederechter.

De eerst voormelde overheveling van het commercieel contentieux naar de rechtbanken van koophandel gebeurde alvast met uitdrukkelijk akkoord van het KVVP dat het voorstel van de toenmalige minister van Justitie "*zeer consequent en logisch doordacht vond*"¹³.

---

¹³ Ongedateerde nota op website www.kvvp-urjpp.be omtrent wetsontwerp van 16 10 2013 DOC Kamer 53 3076/001. Onmiddellijk werd daaraan toegevoegd: "Ten onrechte wordt daaruit de conclusie getrokken dat de werklust van de vrederechters aanzienlijk zou dalen. Het aantal zaken dat zal wegvallen, zal immers eerder gering zijn. En de kleine daling van de werklust die uit deze bevoegdheidsverschuiving zou volgen, zal met absolute zekerheid vervangen worden door een nog veel belangrijkere toename van de werkdruk die zal volgen uit de verhoging van de nominale bevoegdheid van de vrederechters tot 2.500 euro per 1 september 2014 en uit de nieuwe wet op de wilsonbekwamen van 17 maart 2013 die op 1 juni 2014 in werking treedt en die in talrijke nieuwe en arbeidsintensieve procedures voorziet. "

Nochtans richtten bij uitstek deze commerciële ‘small claims’ zich tot kleine middenstanders wiens juridische mondigheid in veel geval die van de modale consument niet overstijgt. De bevoegdheidsverschuiving bouwde dan ook tegenover een relatief kwetsbaar publiek binnen de handelswereld een nieuwe drempel tegen ‘nabijheidsjustitie’ op.

Het familiaal contentieux weg van bij de vrederechter.

De overheveling van het contentieux tussen echtgenoten en partners (vroegere procedure art 221-223 BW) – destijds het kloppende hart van het vredegerecht – was al naar de verder afgelegen zetel van de familierechtbank binnen de rechtbank van eerste aanleg overgeheveld. – naar mijn persoonlijke mening een historisch foute keuze, waar echter binnen de magistratuur nauwelijks weerstand tegen bestond (indien al niet het tegendeel voor key – gesprekspartners daarin¹⁴).

De collectieve schuldenregeling eindelijk bij de vrederechter.

Naar aanleiding van het project ‘Court of the Future’ dat de minister van Justitie op 25 10 2017 voorstelde, raakte ook bekend dat de materie van de collectieve schuldenregeling (eindelijk) naar de vrederechters zou gaan. Dat dit eminent schakelstuk in armoedebestrijding eerst aan de beslagrechter toevertrouwd werd illustreert opnieuw een erratische keuze van de wetgever.

Ondertussen was de behandeling van deze dossiers ook binnen de arbeidsrechtbanken geruisloos weggetrokken van onze armste medeburgers door de rechtbankreglementen waarbij deze bevoegdheid ook al weer territoriaal geconcentreerd werd (al onder de vorige legislatuur).

Tweede zetels en afdelingen: altijd al gevisieerd.

Overigens waren ook al korpschefs van arbeidsrechtbanken sinds decennia – weliswaar discrete – voorstander van het afbouwen van afdelingen van hun rechtbanken buiten hun hoofdzetel. Een gelijkaardige attitude kenmerkte aan aantal vrederechters die een tweede zetel moesten bedienen. Dat de nabijheidsjustitie sinds jaar en dag territoriaal aan terrein verlies is dus ook het resultaat van corporatistisch lobbywerk van een aantal magistraten¹⁵.

Dat stelt tenslotte de vraag naar het profiel van nabijheidsrechters, en het beleid van de Hoge Raad voor de Justitie. Het vredegerecht leek lange jaren wel een parkeerterrein voor korpschefs van rechtbanken allerhande na het einde van hun (al dan niet hernieuwbaar) mandaat.

De rekrutering van oudere magistraten uit de hoven van beroep was een andere, verwonderlijke lijn in de aanwijzing van het gezicht van de ‘huisarts van justitie’. Tot

---

¹⁴ Toen de beslissing politiek zo goed als genomen was, stelde het KVVP weliswaar in een ultiem advies van 23 02 2011 m.b.t. het wetsvoorstel DOC Kamer 53 0682/001 voor de vrederechter tot familiaal urgentierechter te maken (standpunt van het KVVP betreffende het wetsvoorstel tot het oprichten van de familierechtbank, zie www.kvvp-urjpp.be)

¹⁵ Interview J. Nolf ‘Dit is geen plan van Geens, maar van vrederechters zelf’ Knack.be 05 11 2015

overmaat van ramp was er de overjaarse inzet van wie zich ook na zijn 67ste nog onmisbaar acht, nota bene de duurste magistraten van het korps en dit onder de mom van besparing op personeel¹⁶.

Nood aan een nieuwe globale visie: kantons zijn geen bunkers, hoogstens bakens en ankerpunten.

De hierboven geciteerde elementen illustreren voortreffelijk dat ook de 'nabijheidsjustitie' geen kwestie van cijfers, grenslijnen en bakstenen alleen is maar een globale aanpak veronderstelt.

De hertekening van de gerechtelijke kantons, en de daarmee veelal gepaard gaande herschikking van de locaties waar vrederechters bereikbaar zijn, maakt bijgevolg slechts een aspect uit van het beleid.

Dat deze hertekening überhaupt het regeerakkoord haalde en daarin nog energie gestopt wordt, baart verwondering gelet op het ondertussen gerealiseerde zelfstandig beheer en de aanwijzing van korpschefs voor de vrederechters, die verondersteld worden in te staan voor hun horizontale mobiliteit en de efficiëntiewinsten die daarmee inderdaad kunnen gepaard gaan in het personeelsmanagement en de dienstverlening.

De realisaties op dat punt blijken – behalve op het niveau van de griffies - dicht bij nihil. Ook binnen de hertekende kantons dreigt het voortduren van een baroneske cultuur die haaks staat op een hedendaagse, noodzakelijke mentaliteit van dienstbaarheid en zelfs de rechtzekerheid in gevaar brengt.

Kantons en locaties van zetels moeten dan ook mobiel 'bemend' kunnen worden in een permanente monitoring van de optimale inzet van magistraten.

Dat moet ook aanleiding geven tot een betere uitwisseling van rechtspraak en intellectueel verrijkend overleg daarbij in een 'gedeeld beroepsgeheim'.

Een waarschuwend teken aan de wand daarbij is de gedeeltelijke mislukking van de nieuwe wetgeving inzake bewindvoering.

De principes van het VN-verdrag van 2006 en zelfs de letter van de nieuwe wetgeving blijken in een aantal gevallen ondergraven door kennelijke onwil van lokale magistraten.

De grote verschillen in rechterlijk beleid illustreren een volkomen gebrek aan interne dialoogcultuur.

De nu al vele jaren durende suspens omtrent werklasmeting, statistiek en een nieuwe herschikking van kantongrenzen heeft daarenboven ook een pervers effect gehad op de destijds traditionele vrederechtelijke inzet in verzoening en afhandeling buiten proces.

---

¹⁶ Zie daarover J. Nolf, De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 128

Bijgevolg moet duidelijk zijn dat het cloisonneren van vrederechterlijke kantons zijn tijd gehad heeft.

Een oefening in hertekening is fundamenteel achterhaald door de keuze van de wetgever voor horizontale mobiliteit en de leiding van een korpschef. Het onderhandelen over nieuwe grenslijnen slurpt energie op die veel nuttiger in andere denkpijlers kan gestopt worden.

De al te gepersonaliseerde en – letterlijk en figuurlijk - geborneerde aanpak moet de plaats ruimen voor teamwerk dat verfrissend zal zijn voor de rechtspraak en alternatieve conflictenbeslechting binnen justitie.

Moge dit een uitnodiging zijn aan de wetgevende en de uitvoerende macht om de ramen van de vrederechten open te zetten: de schimmel zit immers niet alleen in bepaalde archiefruimtes maar ook in de geest van wie nog in het Ancien Regime leeft.

CONCRETE OVERWEGINGEN

De cijferdans: magisch realisme ?

De minister van Justitie liet op 24 10 2015¹⁷ over de werklasmeting noteren:

(Vraag: Hoe zit het met de werklasmeting waaruit blijkt welke zetels en welke magistraten hard werken en welke niet?)

"De zetel is bijna klaar met de werklasmeting. Bij de parketten zal dat pas eind volgend jaar rond zijn. Vraag is of we de metingen die tot nu toe zijn gebeurd, ook effectief zullen kunnen gebruiken. Een probleem is dat elke jurisdictie zich met een eigen lat heeft gemeten. Onderling vergelijken zal dus niet zo gemakkelijk zijn. Maar anderzijds zal het me wel toelaten om zelf een meer geobjectiverde werklasmeting uit te werken. De wet daarvoor hoop ik eind 2016 klaar te hebben en vervolgens toe te passen. Eerst zal er een status-quo zijn, daarna komen er ongetwijfeld verschuivingen in de personeelsbezetting."

(Vraag: Personeelsverschuivingen liggen meestal moeilijk. Denkt u dat u daarin zal gesteund worden door de magistraten?)

"Ik ben een man van dialoog, diagnose en actie. Ik werk uitstekend samen met de twee colleges en neem hun goede suggesties over. Maar het is zeker dat het succes van zo'n werklasmeting zal samenhangen met de wet die de herverdeling van de middelen zal bepalen. Ook dat zal in Potpourri 4 staan."

De beschikbare statistische gegevens omtrent de vrederechten moeten met grote terughoudendheid benaderd worden, nu zij beïnvloed kunnen zijn door lokale sturing. In tegenstelling tot gegevens van andere rechtbanken, ligt het beleid van een vrederecht de facto – en tot voor kort ook de iure – in de handen van één persoon.

In mijn recentste boek¹⁸ herinnerde ik aan de argwaan die een enquête van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde al vele jaren geleden organiseerde.

---

¹⁷ In Het Belang van Limburg. Zie ook www.koengeens.be over de financiële bonus voor rechtbanken die goed werken.

Op enkele jaren tijd halveerde het aantal dossiers voor minnelijke schikkingen bij de vrederechters (en uiteraard ook de geslaagde minnelijke schikkingen zelf): dit kan geen toeval zijn.

Hoe naderbij de aangekondigde werklastmeting kwam, hoe drastisch de behandelde minnelijke schikkingen daalden¹⁹, en hoe (met een mechanische logica) snel het aantal procedures steeg²⁰. Het heeft er alle schijn van dat gekozen werd voor een 'lonende' cijferproductie om het eigen kanton in 'gewicht' niet te laten inboeten.

Ook de recent vernieuwde wet bewindvoering biedt op dit punt een gelijkaardige en ontstellende illustratie.

Niettegenstaande de wet van 17 03 2013 in een sluitende overgangsregeling voorzag voor de bestaande statuten, werd deze volledig ontweken met een totaal kunstmatige stijging van procedures tot gevolg.

Tussen 2005 en 2013 (het laatste kalenderjaar voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet per 01 09 2013) verdubbelde²¹ het aantal bewindvoeringen inderdaad al van 6.265 naar 12.817 nieuwe bewindvoeringen per jaar, wat niet abnormaal is in een context van vergrijzing en meer aandacht voor juridische bescherming van kwetsbaren.

Alleen al in de laatste vier maanden van 2015 echter, werden niet minder dan 22.602 beschikkingen geregistreerd²² - dus bijna dubbel zoveel in 4 maand als in heel het jaar 2013.

Uiteraard zijn dat niet allemaal 'nieuwe' bewindvoeringen. De verklaring is de door de vrederechters zelf georganiseerde stormloop naar de 'kantelprocedure' in oude dossiers.

Nochtans is dat een perfect overbodige procedure, gezien de overgangsmaatregelen van de wet een geruisloze inwerkingtreding voorzagen zonder de minste gerechtelijke tussenkomst, laat staan ambtshalve²³.

Het puur verspillend en juridisch volkomen onterecht karakter van deze massale reeks vrederechtelijke tussenkomsten werd aangetoond²⁴. Ook de adviseur van de minister van Justitie, prof. Tim Wuyts schreef verwees naar de automatische

---

¹⁸ J. Nolf, De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 111.

¹⁹ Grafiek 2 in fine

²⁰ Grafiek 3 in fine

²¹ Grafiek 4 in fine

²² Grafiek 5 in fine

²³ In een aantal kantons werden bewindvoerders actief aangemoedigd om de 'kanteling' aan te vragen, zodat het 'ambtshalve' karakter van de reeks beslissingen niet bleek. Per ... vergissing vermelden sommige beschikkingen zowel 'op verzoek' als 'ambtshalve'.

²⁴ De zgn. 'Uitstelwet' van 0 05 2015 was in dat opzicht gebaseerd op een manifest onjuiste lezing van de overgangsmaatregelen: zie in dat verband J. Nolf, 'Bewindvoering op wintertijd?', De Juristenkrant 11 11 2015, p. 12-13.

omzetting, die geen enkel gerechtelijk initiatief veronderstelt en geen enkele werklast creëert²⁵.

Toch verkozen vrederechters de kanteling van de bestaande bewindvoeringen 'ambtshalve' op te starten, in veel gevallen zelfs zonder de betrokken beschermde personen te horen. Vele honderden, wellicht vele duizenden beschikkingen werden zo genomen in een blinde copy/paste aanpak van soms tientallen dossiers per dag, telkens met een identieke uitspraak²⁶.

Deze werkwijze werd aangemoedigd door publicaties in het Tijdschrift voor Vrederechters (Die Keure) van dergelijke rechtspraak die nochtans volstrekt 'contra legem' blijkt²⁷.

Op die manier werd een gigantische papierberg aan 'werk' gecreëerd die nochtans geen enkele basis had in de wet. Daarenboven gebeurde dit ten koste van de rechtzoekende 'beschermde persoon' die vaak niet eens gehoord werd.

De zgn. **Driekoningenbrief** van 06 01 2016²⁸ die hiertegen protesteerde had enkel tot effect dat korpschefs bij deze – perfect overbodige – procedures de betrokkenen zouden oproepen. Vervolgens werd daar al te vaak misbruik van gemaakt om de overblijvende familiale bewindvoerders te vervangen door advocaten. Dat is op zich dan een andere discussie maar kadert merkwaardigerwijs ook wel in een 'stroomlijning' van het vrederechtelijk beheer van bewindvoeringen dat steeds verder van de betrokken 'beschermde persoon' en diens familie staat.

De wel erg twijfelachtige wijze waarop deze nieuwe kernbevoegdheid van de vrederechter met statistische verbeelding ingezet wordt blijkt ook uit andere volledig overbodige beschikkingen zoals bv. na verzending "*te zeggen voor recht dat wij het dossier verder zullen opvolgen*"²⁹.

Tot slot zij gewezen op de al even opmerkelijke concurrentie tussen vrederechters onderling, waarbij zij – in strijd met de territoriale bevoegdheidsregel van art. 628, 3° Ger.W. dossiers opstarten van beschermde personen die buiten hun kanton verblijven.

---

²⁵ T. Wuyts, 'Een jaar toepassing van het eengemaakte beschermingsstatuut ; een tussentijdse evaluatie en aanbevelingen tot bijsturing waar nodig', Rechtskroniek voor de vrede- en politierechters 2015, Die Keure, p. 8.

²⁶ Illustratief, de derde case beschreven in J. Nolf 'Hoe een nieuwe wet die de zwakkeren moest beschermen in één jaar tijd volledig uitgehold werd' 31 07 2015 op Knack.be – naar welk artikel de bijdrage van prof. Tim. Wuyts verwijst. Het Knack-artikel beschrijft 19 gelijkaardige beschikkingen van de vrederechter van Brugge IV van 02 02 2015 die zich in zijn perfect overbodige – en deels onwettige – beschikkingen telkens in een copy/paste motivering van 9 pagina's lang opwindt over « de onderbemanning van dit vredegerecht en de besparingsdrift ».

²⁷ zie Vred. Forest 26 11 2014, T. Vred. 2015, 338, bekritiseerd in Law Blog JustWatch.be van 20 03 2016 'Bewindvoering : temporele ingreep'.

²⁸ O.a. VRT-DeRedactie en Knack.be van die dag. Zie ook www.JustWatch.be van 06 01 2016.

²⁹ Vred. Brugge IV 08 10 2015, vermeld in Law Blog JustWatch.be 'Spookvonnis' van 31 05 2016.

Even illustratief is de weigering van bepaalde vrederechters om dossiers van beschermde personen die niet meer in hun kanton verblijven door te sturen naar de nieuwe nabijheidsrechter³⁰.

Door op die wijze de statistiek kunstmatig aan te dikken, illustreren bepaalde magistraten willens nillens hun technische overcapaciteit.

Binnen het bestek van dit beknopte advies ontbreekt de tijd om **andere voorbeelden** te geven van vrij systematische recuperatie van een twijfelachtig soort 'omzet'.

Zo werden tot in een recent verleden heel wat **invorderingen** georganiseerd in bepaalde vredegerechten zonder enig territoriaal aanknopingspunt³¹. Opvallend: enkel wanneer het dan niet tot verstek kwam maar wel betwisting gevoerd werd, volgde – soms 'ambtshalve' – verwijzing naar het kanton van de debiteur³².

Een laatste – nog steeds slechts illustratief – punt is dat in recente jaren, een hoeveelheid '**bulk**' – **procedures** waarvan het aantal wel een impact heeft op de griffie, maar geenszins op de vrederechter zelf, zoals parkeerretributies en vorderingen voor diverse nutsvoorzieningen. Een deel van dit vrij volatiel contentieux kan door wijzigende wetgeving en beleid (en zelfs rechtspraak) snel achterhaald raken. Zo volstaat het om de filter van minnelijke schikkingen in te bouwen voor bv. medische kosten, om de procedures in dat verband met gemiddeld 33% te doen dalen³³.

Overigens is het zelfs verwonderlijk te noemen hoe halsstarrig bepaalde repeat-players bepaalde vorderingen bleven instellen in kantons met weinig waakzame rechtspraak terwijl dergelijke 'bulk' niet meer voorkwam waar de rechter een 'activistischer' standpunt innam.

Moraal van het verhaal is dat soms een groter volume procedures voorhanden is in kantons waar consumentenrechter minder waakzaam geverifieerd worden. Het is maar een vraag of dergelijk beleid moet beloond worden met meer personeel: hier is aan de kant van de eiser – met name de invorderingsindustrie - alvast vaak systematisch sprake van 'overconsumptie'.

Het moet ondertussen alvast duidelijk zijn dat heel wat statistische gegevens met een korrel zout moeten worden genomen.

Het aspect van territoriale nabijheid.

---

³⁰ Zie J. Nolf, 'Kwetsbaren in het nieuwe recht, de nieuwe bewindvoering' (INNI Publishers 2014, p. 126-127 en 310-313. Uit een steekproef van 2010 voor de stad Roeselare bleek dat 27% van de aldaar verblijvende 'beschermde personen' het dossier bij een andere vrederechter aanhangig bleef.

³¹ Law Blog JustWatch.be van 22 01 2011 in de aanloop naar de wijziging van art. 591,25° Ger.W. en 628, 25 Ger.W.

³² Een zeer frappante casus van dergelijke selectieve verwijzingen vanuit een 'druk' vrederecht beschreef ik op de Law Blog JustWatch van 09 09 2011 onder de titel 'Proposition One On Piggy Day'.

³³ Zie grafiek nr 6 in fine. Over alternatieve invordering (buiten procedure maar binnen het vrederecht) van medische kosten, zie bijdrage J. Nolf in 'Gezondheid kost geld. Eerste hulp bij (gezondheids)zorgschulden' Uitgave Vlaams Centrum Schuldenlast & Politeia, Cahiers Schuldenlast nr 3, 2012, p. 194 – 208.

De verre rechtbank bestaat.

Die afstandelijkheid dient in aanmerking genomen te worden in functie van het profiel van de bij het contentieux betrokken rechtzoekende.

Zo vergt de bevoegdheid inzake bewindvoering en collectieve schuldenregeling³⁴ een nauwere nabijheid dan die tussen justitie en bedrijven.

De familiale nabijheidsrechter is ondertussen verdwenen.

Misschien zullen familiale drama's de wetgever in dat verband ooit opnieuw wakker schudden om de familiale urgentierechter in een meer lokale antenne op te nemen.

Kilometers zeggen soms weinig in termen van reële afstand.

In geen geval mag uitgegaan worden van de veronderstelling dat iedereen zomaar over een voertuig beschikt. Verkeersinfarcten hebben ook de weg naar de rechtbank in tijd steeds maar vergroot.

Bijzondere aandacht dient gegeven te worden aan de bereikbaarheid via openbaar vervoer. Op dit punt dient justitie zich zelf op te werpen als vragende partij naar bv. De Lijn om een betere bereikbaarheid van gerechtsgebouwen te bekomen.

De reizende rechter voor themazittingen biedt flankerende oplossingen voor de voorgestelde inkrimping van de zittingsplaatsen.

De bedoeling mag geen vorm van pop-up-justitie zijn maar moet als **duurzame methode van ambulante rechtsbedeling** voor selectieve onderwerpen een brug werpen naar de kwetsbaarste rechtzoekenden.

Onderwerp van themazittingen zijn bij uitstek seriële invorderingen van medische kosten, schoolfacturen, nutsvoorzieningen.

Bij uitstek is de locatie van dergelijke zittingen eenvoudig en zonder noemenswaardige kosten te decentraliseren. Immers volstaat het voor magistraat en griffier hun laptop en een printer mee te nemen, met een doos dossiers.

Zo'n zitting kan doorgaan in een polyvalente zaal, in een vergaderzaal van een gemeentehuis, een bibliotheek, of waarom niet, een theaterzaaltje.

Dat zou pas een **justice 'sous l'arbre'** betekenen, oog in oog met de burger, naar wie justitie zelf toegaat en op die manier openheid en vertrouwen aanbiedt³⁵.

---

³⁴ Veurne en Ieper aangehaald in opinie J. Nolf 'Justitie hoort niet in een afgelegen industriepark' De Morgen 13 12 2013

³⁵ Over het toenmalig project van het vrederecht Roeselare : lees Hendrik Vuye, 'Beeldvorming, waarheidsvinding en rechtsbedeling. Wat rechtsbedeling is en behoort te zijn', Intersentia 2010, p. 30 noot 73.

Het dubbele aspect timing.

De dag.

Sinds lang verdedig ik (ook in kleine strafzaken zoals voor de politierechter) zgn. **'Saturday Courts'**³⁶. Vooral nabijheidsjustitie die door de burger zelf beleefd wordt (vaak zonder advocaat) moet zich eerder aanpassen aan de rechtzoekende dan omgekeerd). Op zaterdag zetelen kan zelfs ontslagen voorkomen.

In Roeselare organiseerde ik tijdens themazittingen overigens simultaan sociale en juridische ondersteuning van OCMW, justitiehuis en eerstelijns hulp van de advocatuur. Dit type van – wezenlijk ambulante - eerstelijns hulp is veel efficiënter en economischer dan bijstand bij (eenvoudige) procedures.

Het uur.

Een traditioneel pijnpunt bij de organisatie van de zittingen is het uur vermeld in oproeping of dagvaarding. Veel mensen (vooral zonder raadsman) spenderen dan eindeloos lijkende uren. Soms 'bollen ze het af' omdat de kinderen van school gehaald moeten worden of de werkshift start en de baas beter niet weet waarom een personeelslid voor het bedrijf onwelkom vrijaf of werkverlet vraagt.

Dit kan – bij uitstek in themazittingen – opgelost worden door 'golven' in te bouwen, bv. reeksen van oproepingen om 9 uur, gevolgd door deze van 10 uur, 11 uur, 14 uur. In Roeselare agendeerde ik op die wijze soms zaken van 9 tot 17 uur of nog later.

Ook hier blijkt dat het succes van een échte nabijheidsjustitie meer is dan een kilometerwestie. Mensen winnen immers met die doodsimpele techniek in snelheid van oproeping en behandeling van hun zaak meer dan de tijd van verplaatsing zelf.

Nabijheid kan ook door nieuwe kansen: de kiosk

Dit voorstel van de minister van Justitie³⁷ kan – mits snelle en meer intensieve implementatie – bijdragen tot een mondiger deelname van de burger aan zijn procedure – wat toch het ultieme doel is van nabijheidsjustitie.

De lokale kiosk biedt vooral mogelijkheden in eenvoudige zaken waar de bijstand van een advocaat nauwelijks meerwaarde betekent in verhouding tot de eraan verbonden kosten. Dergelijke eenvoudige procedures zullen blijven bestaan: we moeten elkaar op dat punt niets wijsmaken.

Het volstaat echter niet de 'kiosk' onder te brengen in de overgebleven zittingsplaatsen: dat zou zonde zijn van het concept.

De kiosk veronderstelt vooreerst een herdefiniëring – wat de griffie betreft – van art. 297 Ger.W.

---

³⁶ J. Nolf, De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 190 – 192.

³⁷ Zie de voorstelling op 25 10 2017 van het project 'Court of the Future'

Daarenboven gaat het om een tool die bij uitstek ook uitgerold kan worden op locaties waar juridische know-how so wie so al voorhanden is, zoals in gemeentehuizen, het OCMW, zelfs in CAW's en consumentenverenigingen. Minstens ook de eerste- en tweedelijnhulp van de balies moeten daarbij betrokken worden.

Geografische locatie van zittingszalen is - mits die inzet - tot een wat relatiever gegeven herleid. Er moet immers vooral vermeden worden dat nutteloze zittingen voor loutere procedureregelingen plaats vinden.

De besparing op dit tijdverlies moet tijd ten goede komen bij de eigenlijke behandeling van de zaak. Het belang van de mondelinge behandeling mag niet verwaarloosd worden. Een interactief debat tussen de partijen met een reeds goed geïnformeerde rechter biedt ook kansen voor het zoeken naar oplossingen in plaats van strikt juridische benaderingen.

Plaatsbezoek: de rijdende rechter als nabijheidsjustitie bij uitstek.

Last but not least kan het debat zich verplaatsen op het terrein zelf.

Het plaatsbezoek met confrontatie van partijen op de locatie van het twistpunt biedt altijd onverhoopte voordelen: tal van excuses of nevendiscussies vallen dan vaak weg in een non-nonsense-benadering.

Dit is dan wel dé aan te moedigen nabijheidsjustitie bij uitstek.

Aandacht voor gebouwen, binnen en buiten.

Het helpt niet veel dat een gerechtsgebouw zich in de nabijheid situeert, als het gebouw zelf een afschrikwekkende bunker betreft.

Ook heerst al te vaak een doolhofgevoel dat alle vertrouwen dooft.

Deels is dat ook een kwestie van passende kleuren en tinten, deels ook van meubilair³⁸. De kostprijs van streng en stug, ouderwets pijnbankmeubilair is niet te onderschatten: het vertaalt zich niet alleen in gebrek aan zitcomfort maar ook in intellectueel ongemak van de wachtende rechtzoekende.

Waarom moet zo nodig staande gepleit worden, in plaats van rustig zittend aan een ronde tafel – symboliek bij uitstek van dialoog en overleg ?

Justitie wordt – zoals andere diensten – ook vaak afgerekend op de omstandigheden van de eerste ontvangst. Het huidige klassieke 'loket' van de meeste griffies kan dan wel handig zijn voor snel binnen en buiten stormende professionelen, het biedt geen enkel gevoel van privacy en vertrouwen voor de rechtzoekende burger die enkel de kostbaarheid van zijn eigen probleem wil voorleggen.

---

³⁸ Zie daarover de tips in J. Nolf , De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 67 – 70.

Wanneer vrederechten nog een rol willen spelen in de kleine persoonlijke geschillen van alle dag (burenruzies, vormen van belaging...) dan moet een ontvangstruimte voorhanden zijn die discretie en rust biedt.

De culturele drempel van taal en kledij³⁹.

Deze beide elementen zijn een oud zeer.

Nogmaals pleit ik ervoor om nabijheidsrechters niet meer in toga te laten zetelen. In veel kantons pleiten advocaten overigens niet in toga.

De taal van de oproeping en de dagvaarding creëren op zich vaak al een intellectuele afstand.

Bijzonder op het vlak van de dagvaardingen is nog een gigantische weg af te leggen. Meer transparantie van de kosten is elementair want mensen raken bij small claims vaak niet wijs uit het verschil tussen wat eigenlijk gevorderd wordt en de gerechtskosten. Het resultaat is dat heel wat zaken die schuldenaars dan toch bedoelen snel te betalen, niet volledig geregeld worden en aanleiding geven tot rolstelling en hogere rechtsplegingsvergoedingen.

De 'kilometrische' nabijheid van een magistraat vervalst ook in het niet wanneer die een bevreemdende taal hanteert, het zij mondeling ter zitting of bij het plaatsbezoek, het zij in het vonnis.

In het vonnis is overigens niet alleen de taal, maar ook de structuur belangrijk: doorheen een heldere indeling van de stappen in de bespreking en beslissing vindt de burger beter zijn weg. Een vonnis moet niet alleen door advocaten begrepen worden maar in de eerste plaats door de partijen tot wie het zich richt.

Ook deze taalkundige 'afstand' is in de huidige 'nabijheidsjustitie' nog al te groot.

De financiële drempel.

Territoriale nabijheid betekent wel uitgespaarde transportkosten maar dat blijkt een dode mus wanneer de kostprijs van justitie verhoogt. Op dat punt moet verwezen worden naar de herhaalde verhoging van rolrechten.

Het psychologisch impact daarvan kan getemperd worden door het voorstel van de minister om deze betaling uit te stellen tot het einde van de procedure.

Processen worden door burgers hoe dan ook niet zo ondoordacht ingespannen als wel eens beweerd wordt. De 'overconsumptie' ligt vooral in het kamp van de invorderingsindustrie die op 'automatische piloot' schijnt te werken. Alternatieve geschillenbeslechting wordt blijkbaar slechts ingezet waar die gepromoot wordt.

---

³⁹ In dat verband zij verwezen naar de uitvoerige bespreking van deze aspecten in J. Nolf, De kracht van rechtvaardigheid, Uitgeverij EPO 2016, p. 79-88 (voor taal) en p. 71-78 (in verband met toga's).

De 'onzichtbare' proceduredrempel verhoogde exponentieel.

De evolutie van het procesrecht wordt gekenmerkt door een gestage deformalisering (al ingezet met het eerste Gerechtelijk Wetboek), vooral inzake de nietigheden.

Parallel hieraan sluipt echter ook een nieuwe formalisering binnen: de opgelegde conclusiestructuur van art. 744 Ger.W. is hier een voorbeeld van. Ook hier is de burger die in (ten gronde) eenvoudige zaken procedeert zonder bijstand van een raadsman het slachtoffer, wiens rechten op een fair proces geschonden worden⁴⁰.

Vergelijkbaar bleek het ontorechte formalisme van de politierechter, nochtans nabijheidsrechter in straf en GAS⁴¹.

Het *“fundamentele inzicht dat procespartijen zonder advocaten evenveel recht hebben op een behoorlijke rechtsbedeling als procespartijen met raadsman lijkt evident maar wordt te gemakkelijk vergeten”* waarschuwt Sven Sobrie terecht in een nog vrij optimistische bijdrage⁴².

Van alle rechtbanken is het voor de vrederechter dat partijen zich het vaakst verdedigen zonder raadsman (soms voor familie, met volmacht). Dit is vaak het gevolg van een evidente kostenafweging, voor bv. het bepleiten van uitstel van betaling of andere, slechts gedeeltelijke betwistingen.

Uit de beide, zeer significante voorbeelden van weigering van beoordeling ten gronde blijkt een evolutie die J..S. Rakoff⁴³ beschreef voor de lagere rechtbanken in de Verenigde Staten: *“Indeed, it is hardly surprising that judges who often have substantial dockets tend to look favorably on arrangements that will lessen their work burdens, whether by mandatory arbitration, denial of jurisdiction, reliance on prosecutors and administrators, or similar measures”*.

Het gevaar is duidelijk, in de VS zoals ten lande: *“Arguably even worse, the situation I've described reinforces the belief of citizens that the courts are not an institution to which they can turn for justice, but are simply a remote and expensive luxury reserved for the rich and powerful. If the judges themselves do not take steps to counter this insidious trend, who will?”*

---

⁴⁰ Zie de toepassing daarvan in Kh Gent, 27 05 2016, met terecht kritische noot van T. De Jaeger, NjW nr 355, 2017, 80-83, ook beschikbaar op www.LegalWorld.be Daarover ook Openingscollege Jan Nolf bij professor Carl Devos, 15 02 2017, Deel 5 op Law Blog JustWatch.be (in fine van deze blog: post scriptum)

⁴¹ Pol. Gent 24 01 2017, RW 2017/18, 32 kritisch besproken door ondergetekende auteur in 'Beroep tegen GAS-ambtenaar : stuur een brief naar John Rawls', De Juristenkrant 27 09 2017, 11.

⁴² S. Sobrie, 'Procesvoering zonder raadsman in het burgerlijk geding', TPR 2016, 1155-1203.

⁴³ Jed. S. Rakoff, 'Why You Won't Get Your Day in Court', The New York Review of Books, 24 11 2016.

Selectie van magistraten

De voormelde auteur pleitte dan ook voor een andere mentaliteit binnen de US-magistratuur: *“This would require a considerable change of thought on the part of many judges”*.

Dit laatste herinnert aan de vaststelling van professor Tim Wuyts inzake bedroevende rechtspraktijken bij bewindvoering: *“De wetgever “had in het bijzonder tot doel de drempel voor de familiale bewindvoerders te verlagen, de aanstelling van een vertrouwenspersoon te stimuleren, de bescherming van de persoon slechts in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk te maken en de bijstand als gemeenrechtelijk regime op te leggen. Ook op dit punt rijst er kritiek. De noodzakelijke mentaliteitswijziging bij de diverse actoren betrokken bij het bewind zou in heel gevallen nog achterwege blijven. De nieuwe wet zou in sommige gevallen zelfs een achteruitgang in de praktijk betekenen. Dergelijke praktijken zijn uiteraard verwerpelijk en moeten worden bestreden met de gangbare rechtsmiddelen”⁴⁴.*

De grotere aandacht die de HRJ thans wil geven aan de menselijke kwaliteiten van de magistraat, is dan ook des te belangrijk bij de voordracht van nabijheidsrechters.

Immers blijkt dat de grootste afstand tussen de rechtzoekende en zijn rechten, soms niet wetboeken, kilometers en kosten zijn, maar de persoonlijkheid van de rechter zelf.

BESPREKING VAN DE VOORGESTELDE TERRITORIALE HERTEKENING

Tot slot: twee specifieke bedenkingen over de hertekening in West-Vlaanderen. De beschikbare tijd liet niet toe de voorstellen in verband met de hertekening in andere arrondissementen te bestuderen.

(1) De opname van Wervik in het kanton Menen, van Harelbeke in het kanton Waregem en Diksmuide in het kanton Veurne betreffen het absolute minimum minimumorum van sinds decennia noodzakelijke herschikkingen.

(2) Het behoud van het vredegericht Ieper II, thans weliswaar met de enkele zetel Poperinge is volstrekt onbegrijpelijk.

(a) Vooreerst levert de lokale rechtspraak opnieuw een perfecte illustratie op van de ontnuchterende werkelijkheid achter de cijfers inzake ‘werkdruk’ bij bewindvoering in kantons met een psychiatrische instelling.

In een recente Law Blog⁴⁵ naar aanleiding van een moedig vonnis van de Ieperse voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in kort geding⁴⁶ leest u immers hoe de vrederechter er:

---

⁴⁴ Tim Wuyts, ‘Een jaar toepassing van het eengemaakte beschermingsstatuut. Een tussentijdse evaluatie en aanbevelingen tot bijsturing waar nodig.’, Rechtskroniek voor de Vrede- en Politierchters 2015, Die Keure, Brugge, 222, 31 nr 53.

⁴⁵ Law Blog Justwatch.be ‘Kafka in Ieper’ 27 09 2017.

⁴⁶ Vz REA West-Vlaanderen, afdeling Ieper, RW 201718, 29-32.

- verkoop van de woonst van de beschermde persoon toestaat zonder die te horen (wat leidde tot het verbod in kort geding opgelegd aan de bewindvoerder om de vrederechterlijke machtiging uit te voeren);
- een proceduresport maakt van het weigeren van de aanstelling van een vertrouwenspersoon (wat dan weer een nieuwe procedure veroorzaakt);
- nodeloos een tussenvonnis maakt die machtigingsprocedures opleggen die de wet niet voorziet;
- bij tussenvonnis een expertise beveelt omtrent wettelijke voorzieningen waarvan het uitvoeringsbesluit nog niet eens bestaat (art. 492/5, eerste lid BW).

Uiteraard is de rechter onafhankelijk in zijn oordeel en moeten daartegen maar de mogelijke rechtsmiddelen ingezet worden (in dat geval een dure procedurereeks van derden-verzetten, hoger beroep, kort geding...).

Deze – helemaal niet alleenstaande – casus illustreert echter meteen ook een onverantwoordelijkheid bij de inzet van justitiële middelen: achter de cijferdans van zovele procedures blijkt niet de spilzucht van de rechtzoekende maar de verspilling door de nabijheidsrechter zelf. Het lijkt er zelfs in bepaalde gevallen op dat zich achter een statistische cijferberg, een ‘verdoken rechtsweigering’⁴⁷ verschuilt.

(b) Onafgezien het bovenstaande, enkel de schaalgrootte van een samengevoegd kanton leper-Poperinge (het vroegere arrondissement leper) beantwoordt aan een – nog zeer bescheiden – minimum. De beschikbare cijfergegevens laten geen andere interpretatie toe en evenmin kunnen andere criteria geloofwaardig toegepast worden.

(c) Daarenboven leverde de recente ‘afschaffing’ van de zetel te leper van dit (vroeger) vredegerecht leper II geen enkele besparing in gebouwen op: immers wordt in leper hetzelfde gebouw ook door het (vroegere) vredegerecht leper 1 aangewend met dezelfde zittingszaal (overigens tot dusver ook door de afdeling van de rechtbank van koophandel).

(d) De geschiedenis leert nu ondertussen bijna een volle eeuw lang de manifest onredelijke voorkeurbehandeling van de leperse rechtbanken. Ook huidig voorstel van hervorming geeft dus blijk van een traditie van een merkwaardige ‘*peur de gazelle*’ die door professor Marcel Storme in zijn mémoires⁴⁸ pittig verhaald wordt over de tijd sinds zijn schoonvader, minister August de Schrijver een schaalvergroting van de gerechtelijke organisatie in de Westhoek dacht te kunnen voorstellen.

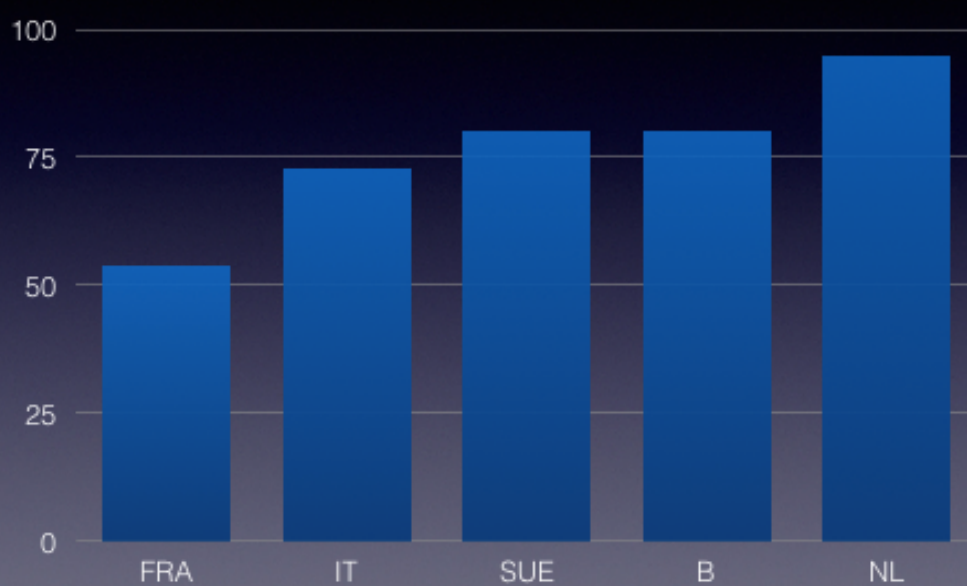
Om op rijm in leper te besluiten: *het leperse graan heeft de storm weer doorstaan, de vraag is of het zo verder kan gaan.*

Jan Nolf, Ere-vrederechter, #justitiwatcher

⁴⁷ De term is van prof. Em. Marcel Storme in zijn Afscheidscollege (Metabletica van het procesrecht, Mys & Breesch Uitg. 1995) p.48, die p. 61 ook tuchtstraffen van magistraten tipt indien « medeplichting aan het slecht functioneren van het gerecht ».

⁴⁸ Marcel Storme, ‘Storme(n) over recht en gerecht, 60 jaar leven met justitie’, Story Publishers 2010. Uit herinnering vermeld. Ook aangehaald in opinie J. Nolf ‘Justitie hoort niet in een afgelegen industriepark’ De Morgen 13 12 2013.

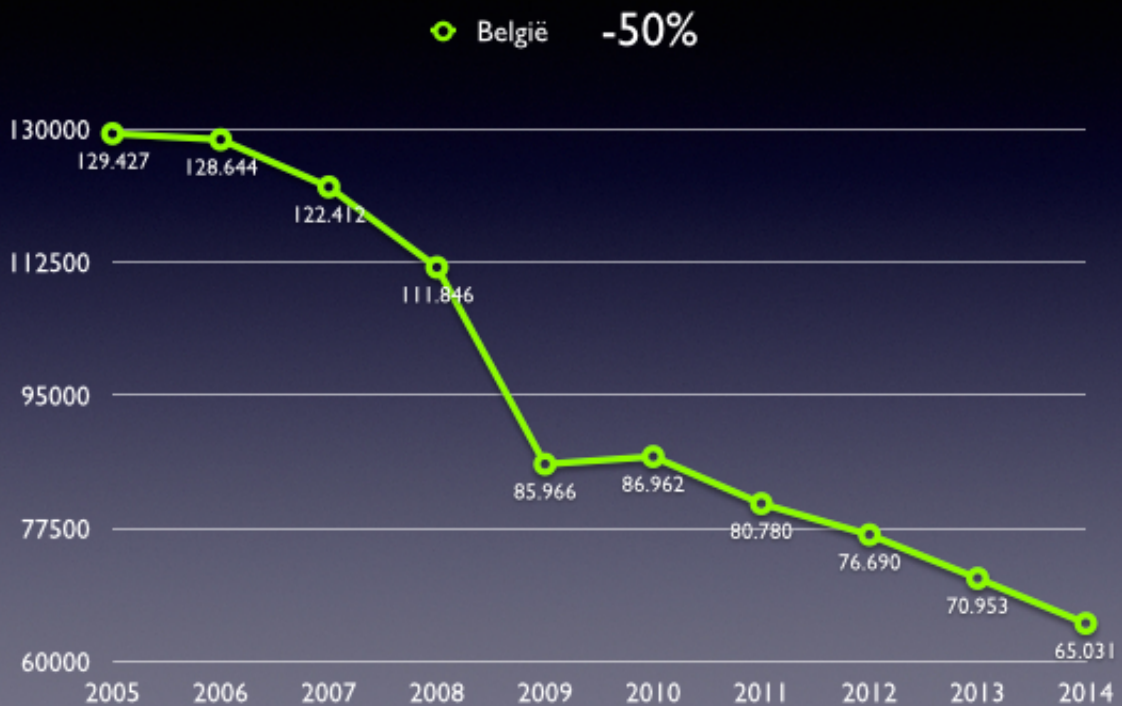
Budget rechtbanken & parketten in €/inwoner - Budget cours & tribunaux en € par habitant (Prof. B. Allemeersch, Rechtskundig Weekblad 31 01 2015)

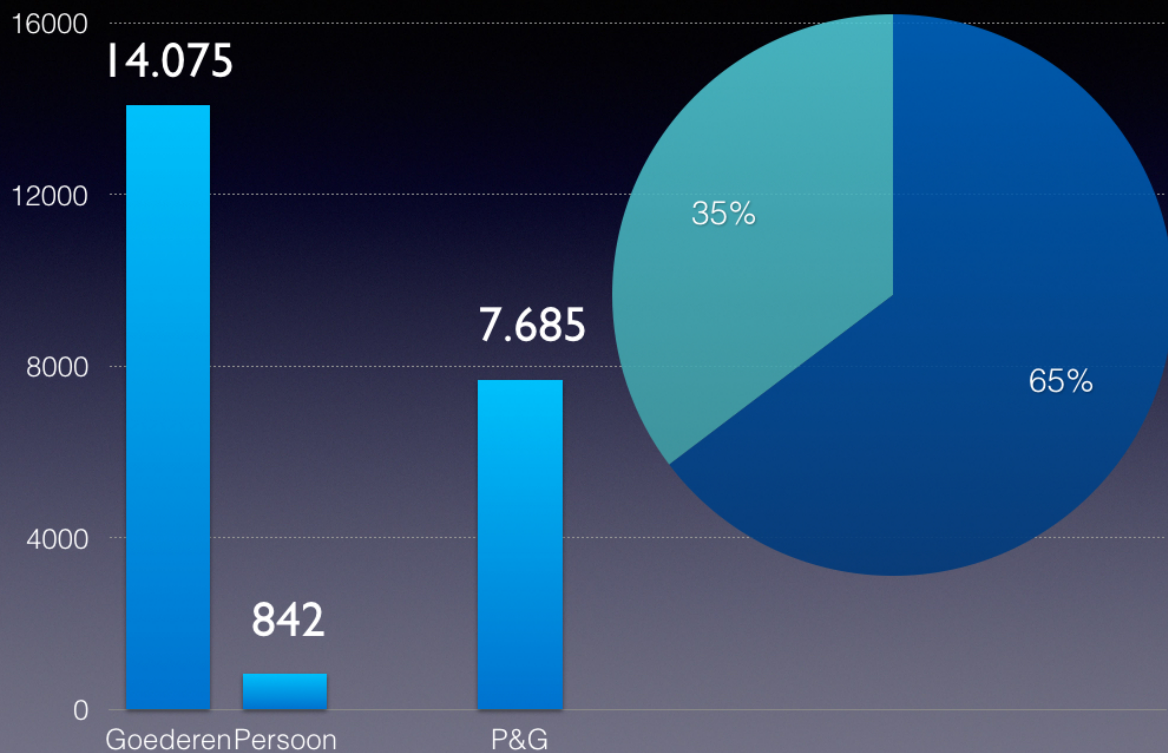
Behandelde procedures vrederechten België

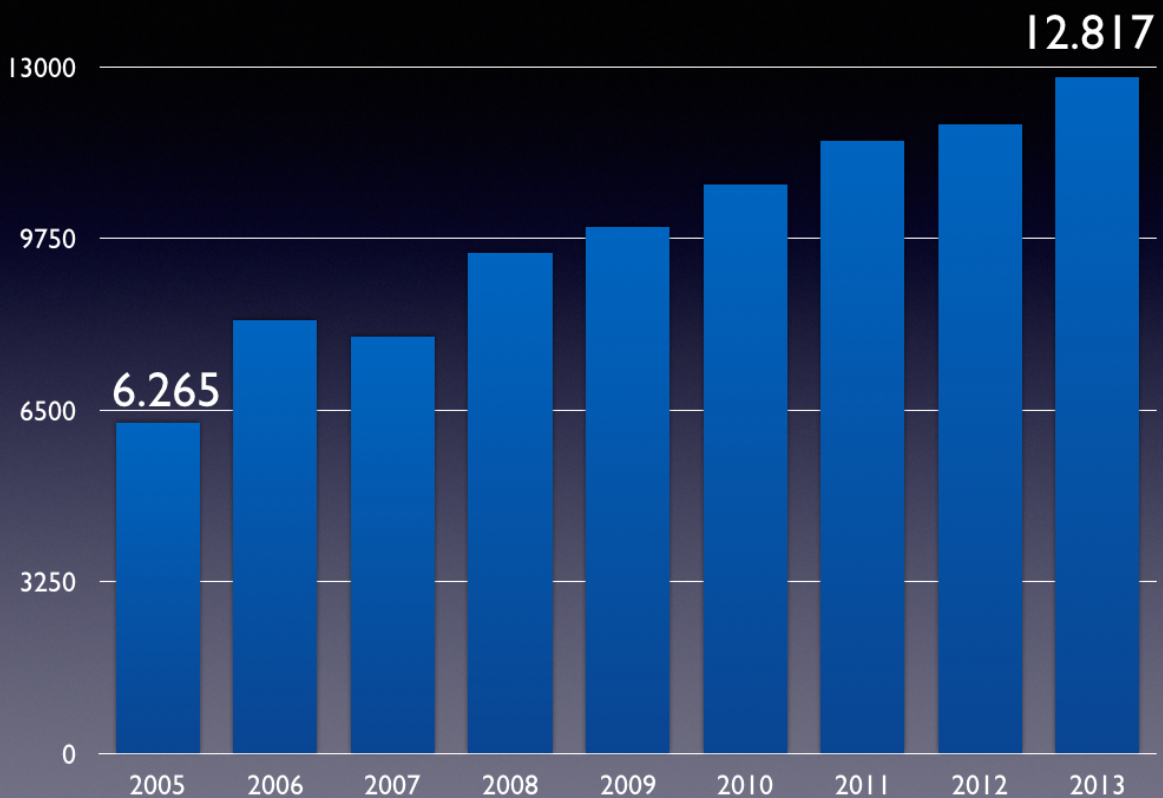
Behandelde minnelijke schikkingen vrederechten België

Administrations - Bewindvoeringen | 9 2015 - 31 12 2015 (Bron - Source: FOD Justitie SPF Justice)

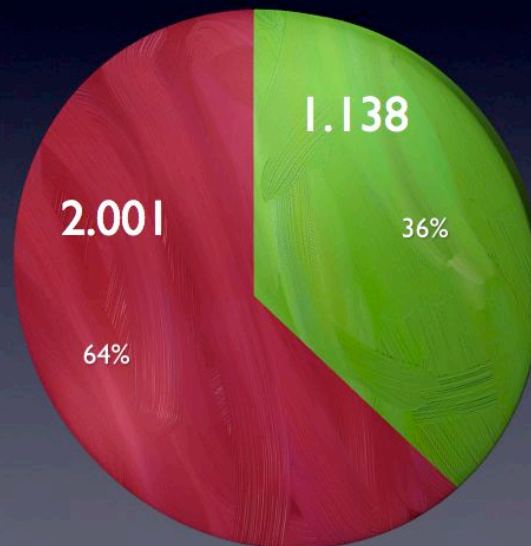
Aanvragen bewindvoering - demandes 2005 - 2013: x 2,0

Gemiddelde ziekenhuisvorderingen Kanton Roeselare (2010)

● Geslaagde minnelijke schikkingen ● Afwezig of niet akkoord

Algemeen gemiddelde minnelijke schikkingen kanton Roeselare

■ Afwezig of niet akkoord
■ Betaalde of geslaagde minnelijke schikkingen Kanton Roeselare

